

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди
Совединиң болгаш Министрлер Чөвүделиниң органы

Тургузукчу ишти Төрзөн чүртка

Уш-ла хонгаш тоску беш чылдың ийги чылын эгелээр
бис. Бө хүннерде 1971 чылда кылган амыл-уулувишти түң-
лөп, келир чылдың планнарын тургузуу, ниңээнгейни күш-
тадирер участотарыны тодаргайлап турар бис.

1971 чыл — СЭКП-ниң төгүлүг XXIV съездинин чы-
лы, коммунизмге бурунгаарлаарыны тоску беш чылынын
эгел болганы-биле онзагай. Совет кижилериниң кол соруга-
зы болза, СЭКП-ниң XXIV съездинин шийтирлерин
амдыралга боттандыры, беш чыл планын чедишкенин
күөсеттир болур.

Экономиканы улам сайзырадып, эртем-техниктиг чедиш-
кинниң ачызы-биле оң амылтын улам бедирер партия
онзаалай айттып турар. Чугла ол таварылгада тоску беш чыл-
дың кол соругазы — совет улустун амыралынын деңи-
ли бедирериниң соругазы күөсеттир.

Тоску беш чыл планын чедишкенин күөсеттир турар.
Ол дугайын бө хүннерде фабрика, заводтардан, туудуглардан,
колхоз, совхозтардан эзеп турар күш-ажылчы рапорттар,
коллективтериниң ап турары бедирер социалисттиг хүлээлге-
лери, амылчы чоннарның көдүрүлүшүнү долзуу-биле
херечилеп турар.

Бүгү совет улус-биле бир демей Тываның амылчы чо-
нары 1971 чылда үрө-түңелдиг, тургузукчу иштиг че-
дишкенин-биле үдөп турар. Республиканың улестуру эр-
тең 11 айларда планда көрдүнгенин бедир темпиги хө-
жиз болгаш ол нөргүзүп 12,3 хуу болган. Чимеглээ са-
наашындан алырга, Тываның улестур бугурулгелери про-
дукция бугурунниң чыл планын ажык күөсетип, планга
нөмөй 2 млн. 600 муң хире рубльдин продукциязын белет-
кел болур арга бол.

Нызылдың улестур бугурулгелери продукция сайгары-
ны чыл планын декабрь 24-те күөсеттир рапорттаан.
Найысылалда Каз-Хеминиң хамыр-даш разрезиниң, туу-
бай, автоселтеге заводтарының коллективтери, ол ишине «Тыва
даг-дугу» комбинат бө чылдың күрүне планын хуусаа бе-
тинде күөсеттеш, социалисттиг хүлээлгелерин чедишкенин
боттандырып турар.

Тываның нөдөз ишчилери беш чылды чедишкенин бот-
тандырылгыга төлөтүп үлүүн кириштирп турар. Танды,
Каз-Хем районнарын, Кызыл хоорай Совединиң колхоз, сов-
хозтары нөдөз амыл-агыл продуктуларын бугурунниң пла-
нын боттандырып турар болгаш продукцияны күрүне са-
дарының планнарын ажык күөсетип, социалисттиг чарыштын
мурнуун одурууда чоруп турар. Республиканы күрүне нөдөз
ажыл-агыл продуктуларын — зыт, сүт садарының планын
ажык күөсеткен. Мал амылчының продуктуу, черниң дү-
мүктүрү мурнукузундан азын бедир.

Бөгүн Нызыл хоорайга Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң
сессиясы амыттынар. Акаа депутаттар 1971—1975 чылдар-
да Тыва АССР-ниң улус амыл-агылын хөгжүдериниң күрүне
беш чыл планын база келир чылдың күрүне планын чуга-
лашып көөр.

ЭРТЕМНИҢ БОЛГАШ ТЕХНИКАНЫҢ ЧЕДИШКИНИНЕРИН-
ГЕ, ПРАКТИКАНЫҢ ДУРЖУЛГАЗЫНГА ҮНДЕЗИЛЕП ТУР-
ГУСКАН УҢ ПЛАНАРНЫҢ КҮӨСЕЛДЕЗИ АЖЫЛ-ИШЧИНИ
ЖИ БУГУДЕЗИНИҢ САЛЫШКЫНЫНДАН, ЧОГААДЫҢ
ЧИ ИДЕПТЕРИНДЕН, ХАРЫСАЛГАЗЫНДАН ХАМААРЖЫР.
Республиканың бугурулгелеринде, колхоз, совхозтардан,
транспорт, туудуг, сандыг организацияларында беш чылды
хуусаа бетинде күөседир дээш бедиркен хүлээлгелерин ап,
бө талазы-биле эгелденч болган мурнакчы ишчилериниң кы-
гырын коллективтер нежигүнери деткип, боттарының улуг
салышкынын кирип турар. «Беш чылды — дөрт чылда!»
деп долзуу-биле Нызылдың 1 чүмб АТБ-иниң коллективинде
дыка хай чолаачылар амылдап турар. Оларның сүт амыл-
хер-биле карышпайн турарын АТБ-ниң чыл планын хуусаа
бетинде күөсеткен, а 131 чолаачының 1972 чылдың үлүүн-
ге кириштир амылдап, үе-шагы мурнай бергени тодаргай
херечи болур.

Күрүне планын күөседир дээрге совет кимге, бугуру-
га бурунуге хоойлу болур дээрин СЭКП-ниң XXIV съезди-
ниге, нөмөр Плениумунга онзаалай айткан. Ынчангаш
амыл-ишч колхозга буруу мурнууда салдыгын соруга-
ны — планын ылап-ла күөсеткен турарының айттары ам-
казыгызындан-даа чидигелген.

Ам дээрденде бистин республиканың улестур, нөдөз
ажыл-агыл бугурулгелери, транспортчулар, туудугчулар план
күөседир дээр курлавырларын долу амылдап турар бе? Чон
Республиканы бө чылын күрүнеге дүк садарының планын үе-
нең, 11 айларын түңүлгө биле алырга, улестур бугурулге-
лериниң 21,5 хууу продукция бугурул үндүрериниң, күш-
ажылдың бугурулчулук бедирериниң планын күөсеттеш.
Калитан туудуг планы чылдан чылга күөсеттешкей келген.
Ынчангаш капитал салышкынының амылгалы багай.

Республиканың экономиказын, кол улаанышкыны —
мал амылы. Ынчалдаа-да колхоз, совхозтарның уадуучу-
ларының, специалисттериниң негелдериниң кошпазындан мал
амылчының продуктуу чавыс, баш саны оюм өзүп турар.
Зозин, Тес-Хем, Бай-Тайга, Овур ышаш шөг-шагдан бээр
хой амылыга специализаттыгы келген районнар күрү-
не мурнууга хүлээлгелерин — малдың баш саны өстүрериниң
база дүк садарының планнарын үскен. Тес-Хем, Бай-Тайга
районнарада ниитиниң малының баш саны 1969 чылдың
деңгелинден беш эзэлген. Чылдагыны чүдөп? Мал амы-
лч эртемге үндөйлөп, зооветеринарлыг негелдерге дүүш-
түр хөгжүдериниң хемчеглерин план туугаар доктаамал чо-
рутпайн турары, уй амылды ала-чайгаарлаашкынча кимге-
ни анда садарлыг болган.

Партия райкомнары, районнар, чөр-чөр Советтериниң куу-
сомнары нөдөз амыл-агылын уадурунунуң деңгелин бедир-
түрүне мурнууга харысалганы күштелээрери дээр шугуру-
гу амылдар ужурап.

Амыл-агыны эвес, харысалга чок чорун-биле шийтир-
лиг демиселди чорудуп, бедир негелденч күөселдезин чеди-
п алыр болза, хову-шөлдериниң дүмүктүрү бедир, продукция-
ның бот-үнези чимгээр. Бө талазы-биле курлавырлар эгээр-
нимес, «Нара-Хаак» совхоз республика найысылалын ногаа-
биле хандырап амыл-агыл. Оң деңгээлдериниң хөзүну-даа
байлап, агаар-бойдуу-даа таарымчалыг. Чугла амыл-агы-
ны эвес байдалдан совхоз ногаа өстүрериниң планын күөсе-
лдейн келген. Амыл-агының мал продуктуларының бот-
үнези аар. Оң-биле домей байдалдыг, кожазында «Мек-Тей»
совхозтун каргуулгелери оон оран-чок бедир. Ол чүд? Нара-
хаакчыларның амыл-агында организас чок чорукту көс-
кү херечилеп турар-дыр.

Ам — мыштагашкын, мал оолдаашкын, келир чакы
хову амылдарыга белеткел чергелиг улуг амылдар чоруп
турар. Бүгү күштү олче мааньээр херек.

ТЫВАНЫҢ КҮШ-АЖЫЛЧЫ БАЗЫМНАРЫ

Эрзинде Ленин аттыг кол-
хозтун № 3 бригадасында
хойжу Серенмаа Ногаановна
Елдан төрүр хой маддан ту-
рар. Дружбылгы хойжу ха-
рысалгалыг амылды ылап
пийиригден алыр болган оу
бедир дүрүлүг, эки көрү-
үлгүлөр-биле бедиркен келген.
Ол үш чыл улаштыр төрүр
чүд хойга онааштыр 112 ху-
рагынын ап, хурагыны
ажыраш, районда мурнакчы
малчыларын салып кир-
ген.

Мадарының алы көкүп
чорур-даа болза, бөдү кол-
хозчу хөжүмдөнериң орту-
аунда калбарган. «Ой эки
арык-сылыг оң деп чарыкка
айрылп, ийи чыл иштінде

Эш Л. И. Брежнев — Ленинградта

ЛЕНИНГРАД. (СЭТА).
СЭКП ТК-ның Чингине сек-
ретары эш Л. И. Брежнев Ле-
нинградта чедер берген. Де-
кабрь 26-да Л. И. Брежнев
М. В. Домоусов аттыг фар-
фор заводунга чоралган. Ажыл-
чылар, инженер-техниктиг
ажылдакчылар, чорукчулар
хүндүлүг аалчыны чылым-би-
ле уткаан.

Эш Л. И. Брежнев фарфор
кылыгы бугурунниң тех-
нологтук чорудушкуннары-
биле, коллективтиг беш чыл
планы болган перспектив-
лары-биле талышкан. Завод-
тун цехтеринге кирген, эш
Брежнев социалисттиг чарыш-
ты организастан турары,
күш-ажылдың байдалы-биле
база танышкан, ажылчылар-
биле чугаалашкан.

Эш Л. И. Брежнев заводтун
тургустунган хүнүнден бээр
анаа кылган фарфор кылыг-
ларын делгези күөсеткен,
таш продукцияны делгезе-
ни көргөн. Эш Л. И. Бреж-
нев хүндүлүг аалчылар депте-
ринге демделеп кылган.

Эш Л. И. Брежнев-биле ка-

ды ол заводка СЭКП-ниң Ле-
нинград обкомунун бирги се-
кретары Г. В. Романов, Ле-
нинградтыг болган областтың пар-
тия, совет организациялары-
нын уадуруччулары чоралган.

Ленинградтың чорун, чаа тууду-
ларга чоралган, СЭКП ТК-ның
Чингине секретары хоорай-
ның кудукчуларына ажыл-
чы чоннар чүрестай ханымын-
дай байдалга уткаан.

Кежээ эш Брежнев С. М.
Киров аттыг чүрүениң акаде-
миктиг опера болган балет
театрына шийи көргөн.

Бир үн-биле

деткиишкын

КАЗАНЬ. (СЭТА). Декабры-
ның 26-да Татар АССР-ниң
партия активиниң хурамы
болган. СЭКП ТК-ның нөмөр
Плениумунуң түгүлгөсү
болган. Партияның област
организациязын соруга-
рын анда чугаалашып көргөн.
СЭКП ТК-ның Политбиро-
око, СССР-ниң Министр-
лер Чөвүделиниң Даргазы
А. Н. Косыгин анда илеткел
кылган, оу чымыттылар чы-
лы-биле уткаан.

Активниң киришчилери
республиканың коммунисти-
риниң болган бугу ажыл-
чыларын савал-оламы
алеретпешаа, СЭКП ТК-ның
нөмөр Плениумунуң шийтир-
лери, партияның XXIV съез-
диниң соода СЭКП ТК-ның
делетей талазы-биле амыл-
чорудуларының дугайында
СЭКП ТК-ның Чингине се-
кретары Л. И. Брежневтиң
илеткелниң талазы-биле
Плениумун доктаамы бир үн-
биле чүдүлгүлүг көргөн.

Татарияның амылчылары,
колхозчулары, инженер-тех-
никтиг ажылдакчылары, эр-
темниң болган культураның
ажылдакчылары СЭКП ТК-
ның нөмөр Плениумунуң
шийтирлерин улуг сөзүг
ханышын-биле хүлээн ала-
ган болган чүртүгү улам ийи
көдүреринге, улустар аразы-
га тыюндын быжыларынча
улашкан партияның шугурун
бир үн-биле чүдүлгүлүг
көргөн. Дорня хурага са-
лаа бергенер демделеп тур-
гулаан.

Хурадың киришчилери
СЭКП-ның шийтирлерин
даштыгы политиканын ала-
биле, деткиишкын, СЭКП
ниң XXIV съездинин, СЭКП
ТК-ның нөмөр Плениумунуң
тогулуг шийтирлерин, то-
ку беш чылдың планнарын
амдыралга боттандыры-
ның хөжүмге автономист
республиканың амылчы чо-
нары төлөтүп салышкы-
ны кирир дорня бугуру-
дип турганар.

СЭКП-ниң XXIV съездин-
ниң тогулуг планнарын
амдыралга боттандырылгыче
улашкан, СЭКП ТК-ның но-
мөр Плениумунуң шийтирле-
рин Татарияның партия акти-
виниң хурамы боттун бир
үн-биле хүлээн алган резолю-
цияныга бүрү додуу-биле
чүдүлгүлүг көргөн, Совет-
тер чүртүгү автономия, по-
литика болган намысала та-
лазы-биле күчүзү быжыт-
лаар, тайбыны болган де-
ленин амыл чок чорун
хандырап, талазы-биле пар-
тияның Топ Комитетинде,
СЭКП ТК-ның Политбироу-
дуң практиктиг амыл-чору-
дугаына бир өй-сеткел-биле
деткеш. Татарияның бүгү
ажылчы чоннарының өмүлү-
гүнде социалисттиг чарышты
улам делгезергей-биле кал-
бертир, тоску беш чылды
паныларын хуусаа бетинде
күөседир дүш демисекир та-
лазы-биле ийи күөсүн актив
хурамының киришчилери
алергелээр.

Чедишкенин күш-ажылдың
сагыла-чурумунуң деңгелин
бедирп турган чедиш алган.
Ылаа лекция, беседаларын,
политинформацияларын док-
таамал чорудуп, кижикидиле
ажылды коллективте чогуур
деңгеледе тургускан.

Сарыг-Сентин ийи амыл-
агыл чарышты журналист чо-
лаачыларын Г. С. Кочетков,
В. Г. Нелюбов, В. Л. Трегу-
бов, тракторист Т. Н. Серен,
ажылчылар В. А. Касеин,
Н. И. Мельников, М. М.
Алексин, И. Носков, чазымычы
С. Ю. Кивин ай салышын пла-
нын 130—140 хуу күөседип ту-
рарлар.

В. ЧАДАМБА.

Кубаның

президенти

Москва

чоогунда

Совет Эмгектинде албайын
ала-чорун кылды чоруп турар
Кубаның Коммунисттиг партия-
зының Политбироунуң бол-
ган Секретариатының кежи-
гүч Освальдо Дортикос Торра-
до декабрь 26-да Москваның
бирги аял заводунга чоралган.
Ол бугурулгед өстүрү туур-
а бүгү делетейге суралгы
аларга чегер аттарын аал-
тыларга көргүскөн.

Аалчылар үш аял кош-
кан панаатарга озурун-
кал, аргы иштинге солгусу-
тошкын кылган.

Освальдо Дортикос Торрадо-
биле кады СССР-ниң Дээди Со-
ветиниң Президиумунуң Дар-
газының орадагымы К. А. Ха-
ламов, СССР-ниң нөдөз амыл-
агыл министрлиниң орадагы-
мы Г. Г. Петров, СССР-ниң Бу-
ла Республикада ачкын Н. П.
Тоубеев, Кубаның СССР-де
олатын Р. Гарсия Пеласе, а-
байын өскө-даа кижилер то-
раан.

Алчылар тынышса мергежидип апарган чамдык механиз-
торлар олчалып келеттер. Л. Пеласе 77 дин, бир аял,
6 күзүп кежи белетке черинге дужаган. Л. Агарит 20
ажыт дин, 2 дыйбактыг алчалы болган. Д. Давза 30 аял
дин, бир ченке кежи дужаган.

Колхозчу механизаторлар шөлзөп чеп амылган, райолуң
өлүк белеткелден эвези эвес үдү-хууун кириген.

С. МЕНДЕН.

Депутаттарга дынады

Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң үшкү чымынының үшкү
сессиясы 1972 чылдың декабрь 28-те Политиктиг чы-
рыдыштын бажынының улуг залыга эртенниң 10 шакта
амыттынар.

Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң депутаттар төлөөлчиле-
риниң хурамы 1972 чылдың декабрь 28-те Политиктиг чы-
рыдыштын бажынының улуг залыга эртенниң 9 шакта
20 минутта эгелээр.

НАЗАРОВО—АК-ДОВУРАК—КЫЗЫЛ

Сибирьниң улуг энергиязы найысылалда

Кызылчылар, хары-даа рес-
публиканың бүгү амыл-ишчи-
лери хайгамачы чарыгыла,
шайкып хөгжүдө оттурушкан
кайык-делег Сибирьниң улуг
энергиязын Тывага
кириштир боттандырып, оон
төү — найысылал Кызылче
улаштырылганын, дугайына
дөдүрүчүгү мезгил амылаан.
Ол дээрге чыгыс деңгиз
ажыл-иште совет кижилерин
база бир күш-ажылчы өөрү-
шүт, базз бир улуг тикелге-
ж-дыр.

Салышын болгаш Танды-
Уулааны ак-кас сыптары,
дээрке шайтышкан загары
хаажылаан Совет Тываны бугу
Сибирьниң кешкен чырык-
биле калчар хандырган
кысказы-биле танышп көрө-
линер. Кызылдың энергетик-
тери декабрь 26-ын хүнүлде
Кызылда тууду тургускан по-
станцияны делгелерин бол-
гал транспортторларын шын
ажылдарын каш катап хы-
лаан. Белетке азыларын
доктаан, команда туугар ол-
ла хүнүгү дүңгөдө, ийи
шакта 15 минута чейин тур-
ла, Назаров ГРЭС-ниң чы-
рымын хүлэп ал турар Ак-
Довурактың подстанциязы-биле
Кызылдың подстанциязы ко-
жушкан. Карак чыгыш дөр
арзында Тываның бөдүр-
райыны бир талазы бүрү-
биле чырып берген. Сибирь-

ниң энергия системасын
уаду чырымы алган өөрүшү-
майнашкын, күш-ажылчы,
чедишкенин-иштин утту-
дурбас шактары ол болганын
Кызылда чаа подстанцияны
паныларын, инженер Виктор
Федорович Печорин база чу-
гаалаан.

Кызыл хоорайны Сибирьниң
энергия системасы-биле «кожар»
харысалгалыг болгаш хүндү-
лүг дерекке Красноярский
энергия системасын кол и-
женериниң орадагымы П. А.
Карпович Тываның электри
чеккиниң директору С. И.
Дьяченко, оон кол инженер
Г. И. Матвеев, № 72 мезгил-
ластаа колонначы начальни-
ги В. В. Сидоров, өскө-даа
уадуруччулар, инженер-тех-
никтиг ажылдакчылар кириш-
кен.

Хоорайны аркан талазы
Назаровонун чырымы декабрь
27-ниң хүнүндө хүндүлүгүн
11 шакта алган. Баштайгы
энергия киришкенин сөзүн
базарын подстанцияны де-
журни инженер В. Гладких,
Б. Печорин алар күөсеткен.

Инженер-техниктиг амыл-
дакчылар-биле кыскажак бе-
сеа соода подстанцияны кан-
чар тургустунганын таныш-
тырды. Мында онзагай чүдү
болза, Ак-Довурак-биле хүргөн
чугаалажыр дөрт харылаанын

районнарже чырык кирир
ужурап. Оларын Ленин кү-
жү шуудалы-на! Чедишкын
улашкын-на!

Салайгы талазында чурута:
Кызылдың подстанциязын
директору, инженер В. Печо-
рин (устунде) Красноярский
энергия системасын инже-
нери А. Карпов-биле. Оң тала-
зында чурута: дежурный-элек-
трик Оля Юдичкина.

О. ОХЕМЧИН.

Мында тургускан 6300 бол-
ган 10 чы. киловольт-ампер
күнтүгү трансформаторлар,
өскө-даа делгелерге күчүлүг чы-
рыкты доктаамал бөринге бу-
дуреди-биле ажылдап турар.
Далар, хемини кежи көрү
турар 110 киловольт күнтүгү
энергияны амылдарын өй-
таарышкыры, дежурный-элек-
тирлер. Кызылдың элек-
тросети-биле база дөрт
харылааны тууду, оон коман-
даны ап турар.

Ийгилин өнүс чыры Совет
Тываның экономиказын,
культураны хөгжүдеринге
делгем орутку амылгы эге-
лени ол. Бө уаду үлүени бу-
дуренин № 72 мезгил-
ластаа колонначы начальни-
ги В. В. Сидоров, өскө-даа
уадуруччулар, инженер-тех-
никтиг ажылдакчылар кириш-
кен.

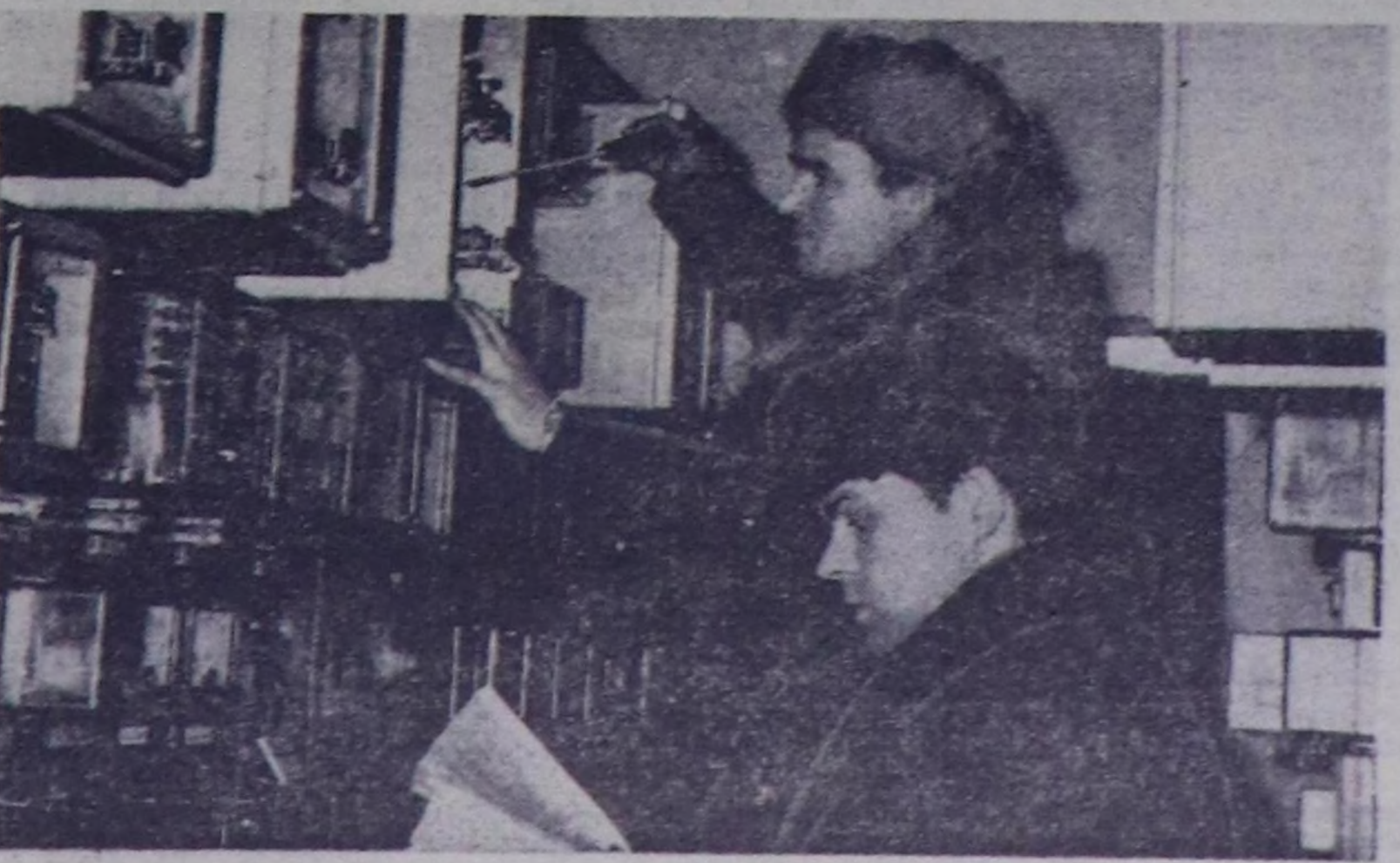
Инженер-техниктиг амыл-
дакчылар-биле кыскажак бе-
сеа соода подстанцияны кан-
чар тургустунганын таныш-
тырды. Мында онзагай чүдү
болза, Ак-Довурак-биле хүргөн
чугаалажыр дөрт харылаанын

Ийгилин өнүс чыры Совет
Тываның экономиказын,
культураны хөгжүдеринге
делгем орутку амылгы эге-
лени ол. Бө уаду үлүени бу-
дуренин № 72 мезгил-
ластаа колонначы начальни-
ги В. В. Сидоров, өскө-даа
уадуруччулар, инженер-тех-
никтиг ажылдакчылар кириш-
кен.

Инженер-техниктиг амыл-
дакчылар-биле кыскажак бе-
сеа соода подстанцияны кан-
чар тургустунганын таныш-
тырды. Мында онзагай чүдү
болза, Ак-Довурак-биле хүргөн
чугаалажыр дөрт харылаанын

Ийгилин өнүс чыры Совет
Тываның экономиказын,
культураны хөгжүдеринге
делгем орутку амылгы эге-
лени ол. Бө уаду үлүени бу-
дуренин № 72 мезгил-
ластаа колонначы начальни-
ги В. В. Сидоров, өскө-даа
уадуруччулар, инженер-тех-
никтиг ажылдакчылар кириш-
кен.

Ийгилин өнүс чыры Совет
Тываның экономиказын,
культураны хөгжүдеринге
делгем орутку амылгы эге-
лени ол. Бө уаду үлүени бу-
дуренин № 72 мезгил-
ластаа колонначы начальни-
ги В. В. Сидоров, өскө-даа
уадуруччулар, инженер-тех-
никтиг ажылдакчылар кириш-
кен.

ХҮЛЭЭЛГЕЛЕР КҮҮСЭЛДЕЗИН ХЫНАП ТҮР БИС

Чыл планын ажыр күүсеткен

— Кызадың септеге заводун ажил-шичлери тоску беш чылдың баштайгы чымынч планын хуусаа бетинде күүсеткен сорулга салган. Черде ычаш, сөзгөн сөзүнүз сөзүгү элери болуп шыдаар, сөзүңгү болуп уус болуп ийи — деп, партия организацыйанын секретары Сергей Николаевич Борисов, автоавтотуларын ажил-херон чамдык сеп-түнер, кезектер-биле мавылап бүзүретти.

Бедиткен хүлээлгесерин кысаа үдөс күүсеткен шыдаан эрестерин бирээни Николай Давыдов-ла болгай. Оол пегн продукция бүдүрүп үндүрерин чыл планын ноябрь бирде акыр күүседикен. Шой шутукчуларын ол үеде чедир 470 тонна продукцияны кылар планын 480 тонна чедир күүсеткен. Ам чыл чылдың үзүңгө кириштир ажалдан турар бо чех пландан ажыр 80 тонна шойну белеткен.

Шутукчулардан дудак чоктар кожуг, кузов аймаа септөөр уастоткун ажалчыларын чүбөдир. Чыл эгесинде оларнын дудукчузу Евгений Варелов завод хуралында бедиткен хүлээлгелер ап, кал берген. «Соглоон сөс, керек ыш» деп үлгөргө чугаанын элери болуп күзүлдүк бис. 1971 чылдың бүдүрүгү даалгазын бүгү-дө көргүзүлөр айым-биле декабрь 20-де күүседикен бис дээ. Ол уастотка ажал хой анык хевирлеринг. Чазаналга пегинде чазаначылар септелгеге кирген

чүк машиналарынын кыш хааржактарын чазал, эптээр. Оол чамында бир өрөөндө машиналарын чазал чадир конструкциялардан кылып, туудуштуруп, дунааан турар. Кожуглар кылар өрөөл база анык. Механизациянын, автоматизациянын ачымалды ажалчыларнын күш-ажылынын бүдүрүкчүлүгү каш катан бедиткен.

Техника дуаазын-биле кылаан чүбесин мавылап ажал-дар чазаначы Виктор Фурин-биле танышкан бис. Ол өрүмнээр станокка демір үт-тээр-биле туржун элестти. Оол бедиткен кылыгларын мастер бедик шыларын-дыр деп үлгөп, мактай-дыр. Оол өскө өөрү база-ла чондурган, кестирген, үт-тээр чайжак туралар. Кижн бүрүзү хынак чалым. Чугаалажым, азы өскө көрүп, илай-бээр муңчулар болза, кылыгларын шылары баксырап болуур. Ынчангап кижн бүрүзү арин-шырайы ширини.

Машиналарын кезектерин септөөр азы шуут чаз кезектер-биле үрелгенерин солтур пегне ажалчы анык хынык хоочуну. Донгак Анай-оолович Канчымыр-оол баштаан слесарьлар аар кезектерин шаандакымы дег аргажында турбаа чорду. Оларнын илды-бетинде кранлар-даа, станоктар-даа белен. Механизация, автоматизациян дерилгелерин дуаазын-биле кылаан пегинин шыларын каш катан хынап, мавылааарлар. Эпн Канчымыр-оол-даа, оол өөрү анык оолдар-даа кылаан

ажылында хамаарыштыр бот-харымсалгазын каш катан дыматканнар. Оол ачымалды ол дехтен багай кылаан кезек үнүп корбозини мастер бүдүрүп чугаалады. Ажы-агы туруштарда энтенчелерин эргий көрө, кандыт-ла бир параш тургузуту болза-гайың шы харымалы тывар киз күзүлгө сүндүккан дег.

Кезектерин септөө, чаз хевирге кырген чүк машиналарын долдур чыскаап каш заалдык ыдыкын ужунда бир машинанын энтелген, таарыштыралгаа чоруп тур. Оол чамында канчакы Алексей Поповтуң канчалан кезек-нин үзүктөл чок оду сымды-ды.

— Айдап айже шууту чалгыс деминг ажалдап, чыл даалгазын эртекжн күүседикенни чаз чылга улам соруштут ажалдарынче бистн сорул кирип тур — деп, коочун ажалчы эпн Канчымыр-оол мерген-не сөгседи ийи.

Заводтун коллективни бө чымын элзон чедикшининг болуп, хүлээлгесин декабрь 20-де ажыр күүседик, күш-ажылы тикелгелг болган. Тоску беш чылдың баштайгы-амыда 954 муң рубльдин бараанын продукциянын бүдүрүп үндүрерин декабрь 20-ге чедир 970 муң рубльди күүсеткен, продукция сайгары-рына база-ла чедикшининг боттандырган. Бүдүрүгө 233 муң рубльдин орулга-амн алган.

Участоктарын, пехтеринч

ажылынын ажил-херон, инженер-техниктиг ажалчыларын чыл сагыла-турмушун бижикканын, чарышты эде организацыйанын, күш-ажылдың бүдүрүкчүлүгү бедиткенден чыл даалгазы 10 хонук эрте күүсеткен. Чалартыкчыларын кырген 20 ажыр саадым эконо-миктиг хой ажыты берген. Оол 4 муң рубльдин камна-газы алдыган. Материалдар-ны камныг ажалчыларынче кичээлгенин угаан. Оол түн-недиде 5 тонна ажыр металл аймаан, 20 муң киловатт-шак электри энергиязын камнап алыр сорулга боттандыган. Септелген технологиянын эки-жикенин бедиткен продукциянын шынары бедиткен. Бүдүрүкчүлүгү ажалдарынче кичээлгө салып, септелгени, энтелгени кылыгында таары-чалыг байдалдарын тургус-кылаан ай саадында-ла 17 са-нын чүк машиназын, 2 ав-тобусту, 4 автофургону, 11 кожомуту, долу комплекти-биле септөө доозарында хом-даашкын чок. Заводтун баш-таар черинч болган мыда партия организацыйанын ажалды шы организацыйа-нын аргаларын ажалдап кез-генинден бүдүрүгө наймса-лаада муракчы болуп, чаз чылдың үзүңгө кириштир ажалдан турар.

О. ОХЕМЧИН.
ЧУРУКТАРДА: автосепте-ге заводтун муракчы сле-сары Донгак КАНЧЫМЫР-ООЛ биле чазаначы Виктор ФУРЦИН.

Авторнуң фотолары.

Межегейжилер рапорттап тур

Тоску беш чылдың баштайгы чымы—1971 чыл доостур чоокшулаан. Республиканың үзүтүр болган көдөз ажал-агы бүдүрүлгелеринин, тууду, транспорт, садыг болган өске-даа адыларын муракчы коллективтери чыл планын болган боттарына алган бедиткен хүлээлгелерин хуусаа бетинде күүсеткенин Төрзүн чуртка рапорттап турараар.

Партиянын XXIV съездининг тоотугу шиттилерин амдыралга боттандыраар дээ калбарган чарышка кириш-пишаан, Таңды районда «Межегей» совхозтун ажалчыларын бо чылдың планын оонаадаларын хуусаа бетинде күүсет-кенин бүдүн чартык ай бурунгаар рапорттааннар. Совхоз-тун тарааажылары күрүнеге тараа дуаажынын планын барык бүдүн чартык катан ажыр күүсеткенер. Мал ажал-чынын ажалдакчылары боттарына алган бедиткен хүлээ-лгелерин база-ла чедикшининг боттандыганнар. Ол дугай-ын дараазында хуулардан болган чуртагалардан көрүп болур.

Декабрь 1-де байдал-биле алырга, бо совхоз күрүнеге дүк дуаажынын чыл планын 114,6 хуу, ээти — 110,7 хуу, сүт планын—108,5 хуу күүсеткен бооп турар. Бир эвес бо хуу-ларын тодагай чуртагаларга шилдиктер болза, совхоз-тун ажал-шичлеринин оол бир айлар дургузунда кайм хире бедик көдүрүлүшкүнүгү ажалдааны, Төрзүн чуртка кезе-хире хой продукцияларын бүдүрүп бергени билдине боор. Сүт дуаажынын планы 108,5 хуу күүсеткенден деп чугаа-ладывсе. Оол тодагайлаарга мындыг: чыл планын эсугаар 18 муң центнер сүтү садар турган, а күүсеткенени — 19 муң 534 центнер. 4 муң центнер эл садар план 4 муң 429 центнер кылдыр ажыр күүсеткен.

Мал продукцияларын бүдүрерин совхозтун үш салбырында көөрүзө. Алаак, Доора-Хадик, Кара-Булуң салбырларын аразында чыл бүрүнч социалисттик чарыкыга кара-булуң-чулар эки түнелдерин доктаамал чедип ап турараар.

Кара-Булуңтун сүт-бараан фермазы (бригадир эш Мах-мутов) чүгө районда эвес, а республикада эң муракчы коллективке санадып келген. Республиканың көдөз ажал-агы ажалдакчыларын чарыкын октябрь байырлаан таварыштыр үндүрерге бирги черин Кара-Булуң фермазы-нын саанчылары алган болгай. Күш-ажылчы ол бедик кө-дүрүлүшкүн улам калбарган болган күш-ажылчы чаз-чаз чедикшинерге коллектив кезиктирерин сорул кирип турар. Ол ферманың бүгү саанчыларын барык чартык кезин бир инектен-не үш муң ажыр элтр сүтү саан ала-нар. Галина Юрзул, Зинаида Реодья, Мария Мартынова дээ ишкан муракчы саанчыларын көргүзүп тур. Муң элтр чоокшулап турар. Бо дөргө бир инекке оонаштыр сүт саалдаанын талазын-биле бистин республиканыска көстүп көрбөз көргүзүп болур.

Салбырда ажал-агынын инити байдалын, түс-түс ин-жикерин ажал-пегинин дугайын чугаалап орган, салбыр-нын өргөлөгөн эш А. И. Бузатов саанчыларын хүлээген ажалында кызмаккайын оонаан демделээр болду.

Өске фермаларга бодарга, бистин фермамыстың кая-лар эргн, дапкыш, сүт саар аппараттан аңгыда механизация барык чок деп чүбени боттарынар бени эскерип тур боор силер. Хамык ужул маалды эки чедиктен, ажаарында, хүлээген ажалында харымсалгалыг болурунда деп шуут бадиткан болур мен. Саанчылардан кандыг бир чылдагаан-биле инзон сагайып баар азы чедир сагабс кижн бисте чок. Саанчыларын аразында хой чылдарда үзүктөл чок ажал-дан келген кижилер хой. Оларнын үлгөргө-биле өске кижилер, илангыл анык саанчылар ажалында дүргө мерге-жип, харымсалгалыг апар чүбө-дир—деп ол чугаалады.

Бригадирин чугаазы шын. Ферманың каяалары эргн, механизациятын чугаалар шоолуг эвес-даа болза саанчы-лар инектерин ажалда, сугарылаан суларатпайн ту-рар. Мал чеди четир. Ынчангап силе болган савааны малга чир шаа-биле берип турар. Инекке бээр сүгү чымы-ларын чурумчуткан. Концентраттыг немеле чедип инек бүрүзүңгү сүтүрүңгө дүштүр берип турар.

С. МААДЫ.

Чагаа парлаттынган соонда Сагындырган

Каа-Хем районун «Ленинчи орук» колхозта кадрчылар-нын садыг хандырылганда четелестер дугайында, мавыла кыштагаларда малчыларга автолака ховар барып, хлөб болган өске-даа ажал-агы аймааның үзүктөлүп турарын шү-гүмчүлөп чагаа «Шыга» парлаттынган.

Ол шүгүмчүлөгө хамаарыштыр Каа-Хем районунд са-дыг кидикшин эргелектен эш Семочкинның редакцияга дыматканы:

Соонда парлаттынган чүүл шын болуп бадитканынган. Автолаканык чозаачы-садыгымз Суханска сагындыр-гн берген. Туснай маршрут дестерин тургускан, алаа авто-лаканык каякан келгенин малчылар боттары демделеп турар кылдыр шиттирлээн.

Чырык бүлүртүң, а радио...

Улут-Хем районун «УТКА 25 чымы» совхозунун Ак-Ту-руг салбырынн төвү — Ак-Ту-руг суурун Шыны-Куду-руу кудумчузунда турттакчы-лар электри чырыктын нор-дөстөз, радио дамчытканга дымнастаан. Электри бол-ган радио шүгүмчүлүгү эл-лери дугайында совхозтун ди-рекциязынга, салбырын баш-таар черинге, Ак-Туруг көдөз Советтик күүсүмчүгүна чур-такчылар каш катан дилегн кырген, ычмачаа чедир түң-пел чок болуп келген.

Кудумчууда чагыларда шөй-гөн электри кылаа радио шү-гүмчүлүгү чымын үстүң үрелген турган. Оол элдер чазан-биле кым-даа чөмөгө албаан. Ам ол дедир дуаажылар шуут чөт-көс, курут чагалар артык. Уданаа Ак-Довурактын элек-троэнергетик кезир, а Шыны-Кудуруу кудумчууда электри шүгүмчүлүгү болгон бар эвес. Салбырын баштаар че-ри, көдөз Советтик күүсүмчү

кычээлгеге ап, чурттакчы-ларын электри чыры-биле хандыраар күзөп турар бис. Кудумчуу совхозтун хо-релгиз болган күжү-биле электриниктер, радиожуткан болгай. Шуут саадап үндүр-гөн септен кымыр челее чугула.

Улут-даа улустун, школачы-ларын-даа кидин туудук өрө-дөлгөсүнүн үзүндө электри чырыктын чок, керосин лам-паларын чырымынга кичээл-дөдө дүмкө берге. Бистин ку-думчузунда чурттакчылар чырык чогу-биле кичээлдерге белетевиринден бергенде тур-ар апарган. Шыны-Кудуруу кудумчууда электри чырык-тын, радио дамчытканга уу-дуген боор каш айлар эрт-кен.

Байдалды дүргө элди аларында хөмчөлөрүн алыр керек. Д. ДОНДУК-ООЛ, салбырын орук туудурун ажалчыны.

ЭКОНОМИКТИГ БИЛИГЛЕРНИНГ ХҮНДЕЗИННЕРИ

Социалисттик бүдүрүгеге күш-ажылдың бүдүрүкчүлүгүн бедиткенин көз аргаларын тодаралып тура, В. И. Ленин улус ажал-агынын эртем болган техниканын чедикши-нинерин шигээдип алыры-нын онза ужул-дузалымын, ажалчыларын инити билин болган културалынын денне-лин бедиткен, күш-ажылдың көрүм-чүрүмүн экижидерин болган ажалды организацыйа-нын эки хевирлерин чөп болган ажалчыларын, кыла-ган ажалчынын түнелди дээш материалды сонургалдын принципин чурум эсугаар бот-тандыраарын, социалисттик чарышты массалык-биле негеп-редирин, муракчы дуржула-нын калбаа-биле таралырын айткан.

Күш-ажылдың бүдүрүкчү-лүгүн бедиткенин кол аргазы —бүдүрүлгенин техниктиг дерилгезин сайзыраганды-дыр, ажал-агы алырларын дүргө хөжүлгөсүнө база эр-тем-техниктиг депилгеге үн-дөлгөз, күш-ажылдың өнөр-дөжүктүгү дерилгезин болган фон-дерилгезин экижидер, бүгү улус ажал-агынын техниктиг дерилгезин каш дерилерин чаартып хандыра.

Эртем-техниктиг депилгенин темпин аажок дүргө өскө-өн, улус ажал-агынын күш-ажылдың бүдүрүкчүлү-гүн дөрттүн үжү пургалайы-нда бүдүрүлгенин техниктиг сайзыралынын түнелдене болуп турар амгы бо хүннере Ленин ол өрөдөг каянчы-зында артык күштөгөн.

Көдөз ажал-агынын ап кө-рөлүк чө. Техниканы калбаа-биле ажалчылар болган ону улам сайзырагандыкыны колхозтарга, совхозтарга ийи чүдө ажалы бээр. Көдөз ажал-агы ажалдарын кымыр үе камнаттар, ажал-агы ажалды агрономия талазын-биле эң таарымчалыг үеде эр-тирер, ыччангап дүштүтү көдүлгөсүн ажал ол бээр. Оол аңгыда, техника ажалчылар-нын санын кымыр арганы бээр, хосталган ажалчыларын ажал-агынын өскө адыр-ларынга ажаллаар апар.

Күш-ажылдың бүдүрүкчү-лүгүн хөмчөлү көдөз ажал-агы бүдүрүлгенин эртемнин депилгезин шигээдип алган-нында, шын тарылга солчу-лазында, чөмшүчүлүгүн болган химиктиг хөрөннөрүн ажаллаанында, үрениннин, малдын укаазыны, чөм радио-ну илап шилип алганында, сугаттыг черлерин ажаллап турарын деннеден хам-мааржыр.

Тоску беш чылда көдөз ажал-агыга минералдыг че-мшүчүлүгүн болган чөм фосфатын, 1970 чылда 46 миллион тонна турганында, 75 миллион тонна чедир көү-лөдир бээр, 3 миллион гектар сугаттыг чаз чери ажалла-га кырген, 41,2 миллион гек-тар шөдүт оларын сугатар болган сугаандыра ажалды кымыр.

Бүдүрүлгеге бүдүрүкчүлүгүн болган күш-ажылды органи-зацыйын болбааыраганды-дары, күш-ажылчы көрүм-чу-румун билигелери болза,

3. Күш-ажылдың бүдүрүкчүлүгүн бедидеринин аргалары

улус ажал-агынын бүгү адырларынга күш-ажылдың бүдүрүкчүлүгүн бедидеринин чугула фактор болур.

Үлөтүр бүдүрүлгелеринге, туудуларга, колхозтарга бол-ган совхозтарга ажал шакы чидер чорукту кымыр бол-ган шуут чылалары —күш-ажылдың бүдүрүкчүлүгүн бедидеринин улут курамын дээрин СЭКН-ин XXIV съез-дин демделген. Чамык бузу-ругелерде ээлчег солчула-зынга чидирип турар шак бу-дүрүлгенин бүгү ажал шакы-нын 15—20 хууу чедип ту-рар. 1970 чылда улусчу кон-тролдер Москва областын Митинский районун бүдү-рүлгелерин кылаан. Ажал шакы үзөр болган халас турар чоруктун түнелдене, чылда чидирген шак 16 муң кижн-хүн болган. Чамык колхоз-тарда, совхозтарда тракторис-терин күш-ажылчы эвес ша-гынын чидирин ээлчеге 14—15 хуу чедип турар. Карте-фель болган чигир свеклазы ажаап ап турар үеде, комбай-неринин чидер шакы оона-ла хой болуп турар.

Чидирген ажал шакы дээр-ге, нитиле байлаанга эгит-тимес когарал болуп турар. Оол кайм хире улут хөмчө-лөдүн чидирген шакы оона-ла хой болуп турар.

Чидирген ажал шакы дээр-ге, нитиле байлаанга эгит-тимес когарал болуп турар. Оол кайм хире улут хөмчө-лөдүн чидирген шакы оона-ла хой болуп турар.

Чидирген ажал шакы дээр-ге, нитиле байлаанга эгит-тимес когарал болуп турар. Оол кайм хире улут хөмчө-лөдүн чидирген шакы оона-ла хой болуп турар.

Чидирген ажал шакы дээр-ге, нитиле байлаанга эгит-тимес когарал болуп турар. Оол кайм хире улут хөмчө-лөдүн чидирген шакы оона-ла хой болуп турар.

ажылдың дериг-херексеи де-ке кайы-хамаан чок эвес, чү-рум эсугаар шууттур дамчып өртөр шак ычмаг технолуттун операция болур. Эң ылангыч, күш-ажыл чөмөсүн шугула-газын механизация (конвей-ер азы өске арга-биле) турда, шууттурулгалыг бүдүрүгө продукция чарыгдар хөмчө-ли кымырар, ажалга шим-чөшкөн чалгыс аай апар, продукция бүдүрүкчүлүгүн болган база ол ычкан ажал-дын үзүктөл чок бүдүрүгө-лин хандырын, харымал тур-рар улутуручуларын, ханды-рыкчыларын чурумчутар.

Бүдүрүлгени депилгелит организацыйанын бир чугула негедиле болза, оол дөң-дөс-тин ажалдарын чедип алыр. Продукция бүдүрерин ден-дески шуудатпа, үзүктөдир-чөрүк, бүдүрүлгенин бар турар күчүзүн четче ажалла-вазында, ол ычкан хой шак-тын халас чидиринге чеди-рер.

Күш-ажылчы болган мате-риалды курамыраарын чөп ажаллаар сорулга-биле бүдү-ругенин чорудулазын баш улут ажаллап кылаан график эсугаар шимчиг организацыйа болуп шак ычмаг арга со-циалист бүдүрүлгеге бар.

Көдөз ажал-агыга, тодар-гайы-биле чугаалаарга, чөп ажалында күш-ажылдың ху-ваалдазын таарыштыр тургу-зуп болур. Чажык кылдыр алырга, култураларын болган сорттарын шын ишкан ап тур-ган, оол тарылгалын болган бижар хуусаанын аны-аңгы үелерде кылдыр таарыштырып ап болур. Иччангап ажалчы-кужу чылдын үелеринче шын хууатыннар болган ажал те-левирийн ортукам хөмчөдүн болур.

Массалыг шуутурулга бу-дүрүлгенин күш-ажылдың бу-дүрүкчүлүгүн бедидер арганы бе-рин турар. Ол дээрге, күш-ажыл чөмөсө, күш-

бедир. Көдөз черге күш-ажылчы курамыраарын чыл дургузунда деп болган долу кылдыр ажаллаар, ажал-агынын экономиказын бы-жылгаар, күш-ажылдың бу-дүрүкчүлүгүн бедидерин колхоз-тарга, совхозтарга үзүтүр болган ус-тыныштын, бирги ээлчеге көдөз ажал-агы продукцияларын болбааыра-дыр база шыггаар, тууду мате-риалдарын болган чоңуну хө-реглел бараанынын кымыр дузалал бүдүрүлгелерин хө-жүлгөсүн чедип алынар.

Бүдүрүлгеге ажалды шын организацыйа, күш-ажыл-дын кооперациязын болган хуваалаанын чогуру денне-ле тургузырын, ажалын чаз аргаларын база метоттарын, бү-дүрүлгенин чарыкчыларын чедикшинерин үрүлчү өөренип көөрүн болган негеп-редирин, ажал шакынын бай-далын бүгү хөмчөлөр-биле эки-жидерин, ажал шакынын чү-румун болган дымтангалын чөп ажаллаарын магаллап көргөн турар. Ол бүгү болза, ажалдакчыларын казылап кандыг-даа хөра чедирбей, ажал шакын сырытканга, бү-дүрүлгенин күчүзүн өн-не до-лузу-биле ажаллаарын, ажал-дын санын немейдин чыткан, эң хой продукцияны бүдүрер арганы бээр.

Бүдүрүлгени болган күш-ажылды өртем эсугаар органи-зацыйа, өргөлө-башкарарын болган санажык апар-ралынын ажалдакчыларын санын кымырар. Күш-ажыл-дын бүдүрүкчүлүгүн бедидерин хандыра. Эргелеп-башкарарын кол салбырларын бижыт-лааш, үүрмек артык эконо-мдары кымырарын, доку-мент чорудулазын бедүрүчү-

деринин, санажыганын бол-ган механизациянын чаз тех-никазын калбаа-биле ажал-лаарын, күш-ажылдың бу-дүрүкчүлүгүн бедидерин шим-даар инженер-техниктиг ажал-дакчыларын болган албай-хажыкчыларын дугайында чу-гаа чоруп турар. Чижээ, өн-үт металлургия ажалында чылда чылда 1300 ажыр центнерин, уастоттарын болган салбыр-ларын кымырар.

Бүгү социалисттик ажал-агынын маштамыга бүдү-ругенин организацыйа сай-зырагандыгы күш-ажыл-дын бүдүрүкчүлүгүн дика бедидип болур. Ажал-агы организацыйанын улуттар, бы-жылгаар ажал база анаа ха-маржыр. Ол-ла өңүт металл-ургия ажалында үзүлгөсүн чылда 80 үзүтүр бүдүрүлгө-лин болган 104 организацыйа, 12 трестерин болган кон-тораларын кымырар. Күрү-ненин электроэнергетика система-зын көдөз черлерге ажаллаан ычма хой үүрмек электро-установкааларын чөк кылап болган 130 муң кижин өске ажалга ажаллаар арганы берген.

Күш-ажылдың бүдүрүкчүлүгү ажал-агынын депилгелит адырларын муракчы хөж-үлгөсүнден хойу-биле тоза-ратканын болган ажалдакчы-ларын кымырар. Иччангап нефть болган газ үзүтүрүлгө ажал-агынын бүдүрүкчүлүгү (ажыл-агы) адырларын техниктиг бол-ган организацыйа сайзыралы-нда хаммаарга чөккө) одалга үзүлгөсүн бедик.

Чаа кижини кижиздер улуг болгаш нарын херекке, капитализм-биле идеолоттук демиселге партияның күчүлүг чөлсө болза, массалыг информацияны болгаш пропаганданың чүүлдерин, салуулар, журналдар, телевидение, радио, информация агентстволары болуп турарын, СЭНП-ниң XXIV съездинде партия ТН-ның Отчеттук илетилинине демдеглезин.

Массалыг информацияның хей чүүлдеринин арасында кескү черин заводтарда, фабрикаларда, тууларда, колхозтарда, совхозтарда, албан организация болгаш өөредилге черлеринде үнүп турар хана парлагазы ээлеп турар. Ол дээрже черлерде партия организациаларының холунда улуг күш, коллективтиг организациа. Оң-биле нады хана солунуң еске парлагалдан онзагай чүүлү база бар. Олар үлүстүрүн, көдөз амыл-агыйның бугурулгаларында болгаш албан черлеринде үнүп турар. Коллективтиг хүн бугуруде амыралың чырыдарыңа, күш-ажылдың болгаш амырал хандырылганың айтырларын оперативтиг чырыдарыңа олар кончуп элтиг. Коллективтиг амыралыңда чаа чүүлдерин, күш-ажылчы кижилерин дугайында фактыларын ол солуннар амылап турар.

Партия организациаларының удурутгалының алаа-биле хана парлагазының ролу бедээн. Ол коллективтиг күш-ажылчы болгаш политиктиг амыралын организациаларының күштүг чөлсө аларган. Чедип алдыңа дуржулга үндөсөө, хана парлагазының деңгелин ам-даа бедер, оларның амыл-чорудулганы партияның XXIV съездинин шийтпирлерин нүүсүдиринге баралгадыр сорулга салдырган. Бо дээрже хана парлагазының активчилеринин мурнунда чугула болгаш харысалгалыг херек-тир.

Партия организациаларының талазындан хана парлагазыга амыл-херекчи болгаш доктаамал удурутгал эки түңнелерин бедэ. Моңч кижини Кызыл хоорайда чамдын пар-

тия организациаларының амыралын көргүзүп балур. Тываның каттышкан геология экспедициясында партия организациаларының органы «Разведчик недра» хана солуг хоорай көрүдөзине үргүчү бирги черлерин ээлеп келген. Ол ыш-кыш хоорайның чамдын транспорт бугурулге черлеринде хана солуннар амылын элээн кижиктен. № 2 АТБ-де «За рулем» хана солун ында социалист чырыштың чоруп турарының дугайын доктаамал чырыдып, мурнакчы дуржуганы непердеп, чартыкчы болгаш чогаалчы саналдарын доктаамал чырыдып турар. Оон аңгыда шүгүмчүлдегиди ундурлгаларга четпестерин илереди, күш-ажылдың сагылга-чурдуну үрээр, киналалга чок чоруткар-биле шыгыңа демисе-жил турар. Хоорайның еске-даа бугурулге, албан черлеринде эки амылдың хана солуннар хей.

Бо бүгү СЭНП Кызыл хоорамунуң, оңч парлагалда болгаш агитация килдизинин талазындан хана парлагазының кичээгидин улаңдырып, радиолекция кижигинеринин семинарларын, көрүлдө-делгелдерин эрттирип келгенин түңнелинде чедип алдыңа. Хана парлагазыга партияжи удурутгалын боттандырып турарының дугайында айтырларын партия хоорамунуң бюрөзүңа иш улаа чугаалашкан. Партия хоорому болгаш оргкомитет радиолекция кижигинерин биле семинарлар эрттиреринден, көрүлдөлөрүн организациаларындан аңгыда, хана солуннардың амылын хынаар рейдлерин база чорудуп турар. Эки амылдың хана солуннар дипломнарны болгаш еске-даа шаңнал бижиктерин тысып келген. Парлагга көрүдөзунин талазы-биле оргкомитеттиг кижигинерин организациаларга хувааган, олар тус-кай план дугаар амылап турар.

«Тыва даг-дугу» тудук эргелинде партия хана парлагазыга партияжи удурутгалын элээн кижиктен. Оңч түң-

нелинде коллективтерде солуннар ей-шаанда үнүп, дээштик чорупун бедиткен. Амылчын хандырылга килдизинде «Совет садыг» деп солунга, «Ным мурнап турарың?» деп бюллетеньге мурнакчы кижилерин көргүсүшкан, совет садыгың чурдуну үрээр чоруткар-биле шийтпирлиг демиселди чорудуп турар. Комбинаттың еске-даа бугурулге черлеринде чамдын солуннарның шынары бедээн.

Оң-биле чергелештир партия организациаларының талазындан хана парлагазыга удурутгалын чорудуп турарында четпестер ам-даа бар. Чамдын организациаларының хана солуннардың амылында четпес чүүлдер чүл дие, оларны колдунда чүлө байырлал хүннерин таварыштыр үндүрүп турары болур. Ындыг хүннерде солун үндүрери чугула-ла, ынчалзажок коллективтиг амыралын доктаамал чырыдары оларның кол сорулгазы.

Партия Төп Комитети хана солуннарның политиктиг улаңышын үргүчү контрольдарын, парлагтыңан материалдарың дээштик болурун чедип алырын, амылчы чоңуң парлагга кинген шүгүмчүлдегиди саналдарын тооп көрбөс чоруткага удуур хемчеглерин алырын партия организациаларындан негеп турар. Оң-биле кады хана парлагазының литературлук деңгелин, тематиктиг болгаш жанралы талазының байлан болурунча, масса-биле харылазын бажыларын кичээгидин улаңдырып чугула.

Хана парлагазының улуг ужу-дузалынын, оңч организациа ролун үнелеп көрбөс, өлчө кичээгидин шолуг салбайн турар чоруткар бисте база бар. Чамдын хана солуннарны чүлө байырлал хүннерде үндүрүп турарын үстүндө айткан бис. Ындыг солуннарны номчуп көрөгө, нити мурнуку чүүл болгаш ыры, шүлүк-биле долдуруп каан болур. Айда бир улаа

үнер солунга коллективтиг амыралында кол болуушкуннарны кижери чугула.

Тес-Хем районун чамдын бугурулге черлеринде хана солуннар оперативтиг эвес, амыл-агыйларның бугурулге болгаш хей-нити амыралын четче чыртпайн турар. Ында срук-тудук участогунда «Дорожник» солун планның аналгаларыңа күөсеттинмейн турарының чылааганын илереди, амыл-ишчилерин иштинге социалист чырышты дээштик калбарың талазы-биле айтырларын көдүрбөс. Харын-даа ол солун сентябрыдан бээр шуут үнмээн. Хана парлагазыңа удурутгалда четпестерин еске-даа партия организациаларындан көргүзүп болур.

СЭНП-ниң XXIV съездинин шийтпирлерин амыралга боттандырып херекке хана парлагазы партия организациаларының дайынчы дузалыкчы болур. Съездинин шийтпирлерин амылчы чоңуң күжүң болгаш энергияң, чогаалчың идеяңын улаң көдүргөн. Күш-ажылчы чырыш бүгү улустуу болуп калбарган. Ону организациаларын улаң кижилери партия, профсоюз, комсомол организациаларының чүгүл сорулгазы. Партия Төп Комитетинин «Социалист чырышты организациаларын улаң кижидер дугайында» чоктаа хүлээп алган доктаамал оң дугайын онзаап демдеглезин. Ол доктаамал парлагга амылдарыңа улуг харысалгалы даан-дырган.

Социалист чырыштың айтырларын чырыдарын кижидер дугайында СЭНП Төп Комитетинин айтышын боттандырырга хана парлагга массалыг информацияны болгаш пропаганданың еске чүүлдерин-биле кады улуг ролду ойнаар умурулук.

А. КОЛ,

СЭНП обкомунуң парлагга секторунуң инструктору.

ТАГАНРОГ. Ол хоорайның металлургия чыл эгезинден бээр бир миллион тонна каңчыны бугурун, графитин беш тонну мураан. Бир миллионго тонна каңчы Константин Левченко ээлдирген.

РИГА. Валдай — Псков — Рига газ дамчыдылганын хоолойларын үштүк ийи кезин Латвияның чангыс ай трассасында тудукалар иштүрүп каңчап, чыл даалазын оң-биле дооскан. «Соңгучукчу чырыш» трансконтинент магистралындан келген газ чер адынын дамчыдылганы-биле Латвияның 200 муң чурттага бажыныч кирер.

ДЖЕЗКАЗКАН. (Караганда область). Облста эң амыл бугурулге чекселерини завод бугурун бир дугаар чылында чыл планын күөсеткен. Ол продукцияны бо чылдың чүлө мартан бээр берип эгезин.

ЛЕНИНГРАД. «Большевик» заводтук металлургия чылда алган социалист күөсөткөчлөрүн күөсеткен. Дээр каң ээлдирчилерин дөрбөлчүн метрден-ке каң алырын беш хуу көүдөткен. Социалист Күш-ажылдык Мадыры В. Мамкин, И. Алексеев, В. Тонин оларның удуруткар бригадалары тус-туста 200—300 тонна каңчы пландан ажыр ээлдирчип, эң шалыңы амылап.

КИРОВ. Оңч дугуй завод автомобиль, трактор кожугаарының мотоцикл, моторолер дугуйларын пландан ажыр бугурун эгезин болгаш каңчап алган материалдардан декабрың төнчүлүгө чедир муң-муң эки шынарды дугуйларын негеп бугурур.

ДЖАМБУУ. «Карагау» дахия комбинатының Аксай атыг рудининде Я. Капешин-тойге удуруткар бригада «ЭКП-4.4» маркалыг машина-биле чыл четпес үе иштинде бир миллион кубометр даг массасын сөөрткөс, комбинаттың ол амылга ортук көргүзүп оңч үштүк бир кезинге көүдөткөн.

КИЕВ. Украинаның заводтар чыл дугуйтук сөкөзүндан эрткен чылдың ол үезинден 3,5 миллион тонна чигирин хойлук бугурун. Чаа дери-херекселерин тургуска-нындан оларның бугурутчу-лугуну бедээн ол-ур.

ВНЧУТА. (Иваново область). Ногин атыг фабриканың коллектив чыл эгезинден бээр 500 муң метр посту пландан ажыр бугурун. 365 тонна аргынын дааладан ажыр кылган.

ХАБАРОВСК. Уссурий тайгазының көдөз суралында байырлалдыг дээрэн «Харжиган» деп автооседилер көстүп келгилээн, оңч сөлөннөмдө чаа, өң-базын ном-самы пропагандисттер, агитаторларга билинотечалар бар. Чаа чылдың хүннеринде олар Амур хемин бажыңың сураларына база барылаар.

ТУРМЕНИЯНЫң Тейкен деп хоорайыңа хөвөң аргылаар чаа заводтук тудуп дооскан болгаш ол чылда 35 муң тонна хөвөң чиг-элин кылган. Тейкен шылазының сүрөң сөртүгү нарын сыптыг хөвөңин амылап кыллар.

ОРЛОВ ОБЛАСТЫНң Нарыш-кино стурунда чаа консерва-заводун амылаада кинген. Эки механизация ол бугу-руде чылда чеди миллион каңча негээ консервациян кыл-лар.

(СЭТА).

Камналганың чуруму — социалист амыл-агыйның чаргылас кезе. Ол дугайында левини айтышкын нити-чедип бүгү кижигинеринден доктаамал негезде болур. Амыл шалыңың минута бүрү-зү, чангыс грамм чиг-эг болгаш олар чүгү бугурун, ма-шина-техниканың артык кезе-көз, күш-ажылчы көпөк бугу-рун камнаар болуурусу, бистик коммунизма бажымыс дүгүрөдүр, чүрчүсү ула-ма күчү-шылдыг, чуртта-галыс бай алаар.

Камналганың чуруму чүлө экономиктиг ужу-уткалыг эвес, харын чоңуң эр-хөрөң-гизинге камчып болур дуга-йында амылчы чоңуң кижин-деринге дээштик чексек болур. Устүндө кезекселерге дүштүр бистик «Саян» союзта чам-дык чүүлдерин мадаа көр-гүзөр болады.

1963 чылдың февралда ийи колхозтук баазалыг союз тургустууган. Ол чыл берге тургакан, союз амыл-агый чыраалың үжүн муң рубль ору-галыг дооскан. Бастайгы чыл-дан эгезин, бүгү амылчы-нарын, тускай эртемчилерин камналга чурмуң салгырыңа-че эвилдеп эгезин. Хамык-тың мурунда камналга бисте чүгү берип болурун тайыл-бырлап турган бис. Ол амыл-дыг чорударыңа улус амыл-агыйында бугурулге курал-ыларын амылаарыңа эки-жерде база камналга чурмуң күштүдир дугайында СЭНП Төп Комитетинин, ССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң, ВЦСПС-тиң болгаш ВЛКСМ Төп Комитетинин чатаалы бисте улуг ужу-дузалыг бол-

ган. Ол документини таныжып көргөс, союзка боттандырып ужурутук хемчеглерин амыл-агый болгаш тускай эртем-чилер сапп көргөс. Бистик ол идеология херек кырында бадытатылган. Чинээ, эр-тем чылын план дугаар 922 ивекти садар, оңч бирезинин ортук деңгизин 300 кило-грамм чедирер көрдүгөн турган. Садр мады аңгы-лаш, ону дуржулгалыг кижигинге азыратканың түң-нелинде саткан 851 ивектер ортуктан куду күштүг мал чок болган, илчарга оларың бирезинин-ле деңгизин 360 килограмм болду. Чыл төнчү-зүндө 3470 баш мийгизин бола мадыг турар ужурутук тур-ган, херек кырында оон 120 баш хей ивектиг болган бис. Дулаатан ивектиг семс бол-ганы дөш бөсн чоруп муң рубль арыг орууганы алды-мыс. Күрөңгө саткан бир ко-люстук деңгизин мурунда-лаш дөрт килограмм хей болган. Садр мады илчар азырааның 1700 хойлук жаавайн барган бис. Илчар-гай бистик бо арганыс мал бажын өстүрөргө кайы хире салдарыг болганы билинчир.

Суш фермазында мал чеди бистиктүр чедип амылаар. Айаа бистиктүр чедип сар ивекке бажында аңгыда, тракторлар-биле семирткө кодаңырыңа база сөөртүп турар.

Мурнуку чылдарда механизаторлар тракторларын ба-

жыны амылчы чыныга тур-гаш, оларын үр үеде алаа-ла амылаарын каар, оңч ула-мында чексе кынар-чаар чүүлдерин халас чырыдап турарын кым-даа соруугавайн турган. Шан ол амыл-агыйың эвес чорукту бугурулганын чырыдыр амылчы илчегер-техниктиг амылдар чоруткан. Оңч түңнелинде союзтук машина-трактор пар-мы 1970 болган 1971 чылдарда кынар-чаар материалды ортуктан куду күштүг мал чок болган, илчарга оларың бирезинин-ле деңгизин 360 килограмм болду. Чыл төнчү-зүндө 3470 баш мийгизин бола мадыг турар ужурутук тур-ган, херек кырында оон 120 баш хей ивектиг болган бис. Дулаатан ивектиг семс бол-ганы дөш бөсн чоруп муң рубль арыг орууганы алды-мыс. Күрөңгө саткан бир ко-люстук деңгизин мурунда-лаш дөрт килограмм хей болган. Садр мады илчар азырааның 1700 хойлук жаавайн барган бис. Илчар-гай бистик бо арганыс мал бажын өстүрөргө кайы хире салдарыг болганы билинчир.

Суш фермазында мал чеди бистиктүр чедип амылаар. Айаа бистиктүр чедип сар ивекке бажында аңгыда, тракторлар-биле семирткө кодаңырыңа база сөөртүп турар.

Мурнуку чылдарда механизаторлар тракторларын ба-

жыны амылчы чыныга тур-гаш, оларын үр үеде алаа-ла амылаарын каар, оңч ула-мында чексе кынар-чаар чүүлдерин халас чырыдап турарын кым-даа соруугавайн турган. Шан ол амыл-агыйың эвес чорукту бугурулганын чырыдыр амылчы илчегер-техниктиг амылдар чоруткан. Оңч түңнелинде союзтук машина-трактор пар-мы 1970 болган 1971 чылдарда кынар-чаар материалды ортуктан куду күштүг мал чок болган, илчарга оларың бирезинин-ле деңгизин 360 килограмм болду. Чыл төнчү-зүндө 3470 баш мийгизин бола мадыг турар ужурутук тур-ган, херек кырында оон 120 баш хей ивектиг болган бис. Дулаатан ивектиг семс бол-ганы дөш бөсн чоруп муң рубль арыг орууганы алды-мыс. Күрөңгө саткан бир ко-люстук деңгизин мурунда-лаш дөрт килограмм хей болган. Садр мады илчар азырааның 1700 хойлук жаавайн барган бис. Илчар-гай бистик бо арганыс мал бажын өстүрөргө кайы хире салдарыг болганы билинчир.

Суш фермазында мал чеди бистиктүр чедип амылаар. Айаа бистиктүр чедип сар ивекке бажында аңгыда, тракторлар-биле семирткө кодаңырыңа база сөөртүп турар.

Мурнуку чылдарда механизаторлар тракторларын ба-

жыны амылчы чыныга тур-гаш, оларын үр үеде алаа-ла амылаарын каар, оңч ула-мында чексе кынар-чаар чүүлдерин халас чырыдап турарын кым-даа соруугавайн турган. Шан ол амыл-агыйың эвес чорукту бугурулганын чырыдыр амылчы илчегер-техниктиг амылдар чоруткан. Оңч түңнелинде союзтук машина-трактор пар-мы 1970 болган 1971 чылдарда кынар-чаар материалды ортуктан куду күштүг мал чок болган, илчарга оларың бирезинин-ле деңгизин 360 килограмм болду. Чыл төнчү-зүндө 3470 баш мийгизин бола мадыг турар ужурутук тур-ган, херек кырында оон 120 баш хей ивектиг болган бис. Дулаатан ивектиг семс бол-ганы дөш бөсн чоруп муң рубль арыг орууганы алды-мыс. Күрөңгө саткан бир ко-люстук деңгизин мурунда-лаш дөрт килограмм хей болган. Садр мады илчар азырааның 1700 хойлук жаавайн барган бис. Илчар-гай бистик бо арганыс мал бажын өстүрөргө кайы хире салдарыг болганы билинчир.

Суш фермазында мал чеди бистиктүр чедип амылаар. Айаа бистиктүр чедип сар ивекке бажында аңгыда, тракторлар-биле семирткө кодаңырыңа база сөөртүп турар.

Мурнуку чылдарда механизаторлар тракторларын ба-

жыны амылчы чыныга тур-гаш, оларын үр үеде алаа-ла амылаарын каар, оңч ула-мында чексе кынар-чаар чүүлдерин халас чырыдап турарын кым-даа соруугавайн турган. Шан ол амыл-агыйың эвес чорукту бугурулганын чырыдыр амылчы илчегер-техниктиг амылдар чоруткан. Оңч түңнелинде союзтук машина-трактор пар-мы 1970 болган 1971 чылдарда кынар-чаар материалды ортуктан куду күштүг мал чок болган, илчарга оларың бирезинин-ле деңгизин 360 килограмм болду. Чыл төнчү-зүндө 3470 баш мийгизин бола мадыг турар ужурутук тур-ган, херек кырында оон 120 баш хей ивектиг болган бис. Дулаатан ивектиг семс бол-ганы дөш бөсн чоруп муң рубль арыг орууганы алды-мыс. Күрөңгө саткан бир ко-люстук деңгизин мурунда-лаш дөрт килограмм хей болган. Садр мады илчар азырааның 1700 хойлук жаавайн барган бис. Илчар-гай бистик бо арганыс мал бажын өстүрөргө кайы хире салдарыг болганы билинчир.

Суш фермазында мал чеди бистиктүр чедип амылаар. Айаа бистиктүр чедип сар ивекке бажында аңгыда, тракторлар-биле семирткө кодаңырыңа база сөөртүп турар.

Мурнуку чылдарда механизаторлар тракторларын ба-

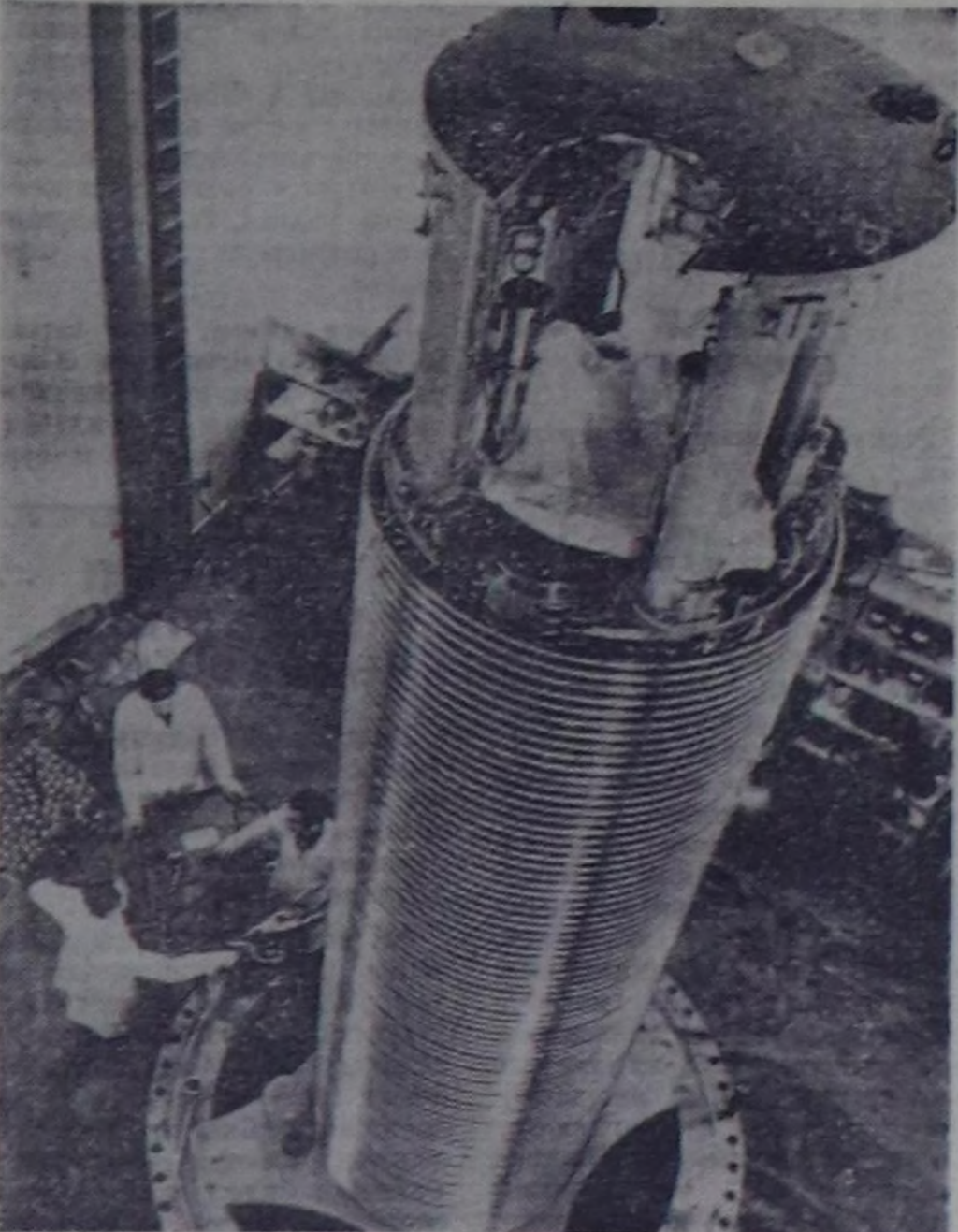
жыны амылчы чыныга тур-гаш, оларын үр үеде алаа-ла амылаарын каар, оңч ула-мында чексе кынар-чаар чүүлдерин халас чырыдап турарын кым-даа соруугавайн турган. Шан ол амыл-агыйың эвес чорукту бугурулганын чырыдыр амылчы илчегер-техниктиг амылдар чоруткан. Оңч түңнелинде союзтук машина-трактор пар-мы 1970 болган 1971 чылдарда кынар-чаар материалды ортуктан куду күштүг мал чок болган, илчарга оларың бирезинин-ле деңгизин 360 килограмм болду. Чыл төнчү-зүндө 3470 баш мийгизин бола мадыг турар ужурутук тур-ган, херек кырында оон 120 баш хей ивектиг болган бис. Дулаатан ивектиг семс бол-ганы дөш бөсн чоруп муң рубль арыг орууганы алды-мыс. Күрөңгө саткан бир ко-люстук деңгизин мурунда-лаш дөрт килограмм хей болган. Садр мады илчар азырааның 1700 хойлук жаавайн барган бис. Илчар-гай бистик бо арганыс мал бажын өстүрөргө кайы хире салдарыг болганы билинчир.

Тоску беш чыл планының сорулгаларын чедиптир күүсөдир дөш чырышка кир-гес бистик союз 1971 чылда мал продуктуларын бугурур болгаш күрөңгө садр тала-зы-биле ооадаларың хуусаа бетинде ажыр күөсеткен. То-дартылаарга: 12 муң 300 цент-нер сүт садарын декабрь бе-рөөгө чедир 16 муң 417 цент-нер кылдыр, элти он бир ай-ларда бөзүн чыл планындан 194 центнер хойлук сактап. Бир ивектен-не сүт саары чыл планында көрдүгөннелден 408 килограмм хой болган. Мал-дан немедө депан алырын, күрөңгө тараа дугаарыңың шалырыңа база ажыр күөс-теттинген.

Бо бүгү чедиптир дээр-ге, союзтук бүгү амылчы-нарын мурнаадыр чон амылаар, камналга чурмуң күштүдир дөш чорудуп турар хемчеглерин түң-нелинде чедип алдыңа.

Камналга чурмуң шыл ба-рымыдаал турган, бистик ал турарымыс чамдык көргүзү-лөргөс мындыр-дыр. Ын-чалга бисте ол талазы-биле амыл шугула эки деп бол-гас. Кылар амыл-ла хей. Но-лр 1972 чылдың эгезинде «Саян» союз бот-оруга-чы-рылаагач илчирер. Ынчалгын камналганың чурмуң ула-ма күштүдир дөш чугаалы.

Г. ПАШЕНКО,
«Саян» союзтук кол экономик.

Совет Эвилели биле Герман Демократтыг Республика атом-нуг энергияны тайбын сорулгаларга амылаар талазы-биле улау амылдарын кылгып турар.

ЧУРУНГА: Россендорфта яролук шинчилелеринин төр ин-ститутунда тандем-генераторын кылгып турары. Ону Ленин-градтың элентро-физиктиг херекселер кылгып институту бугу-руп төлөвилээн. Ону совет болгаш немец специалистер элтеп кылгып турар.

АДН—СЭТА-ның фотоу.

ХУУСАА БЕТИНДЕ

ВАРШАВА. (СЭТА). Улусту Польшаның бугурулгасары-нын, шахтарынның, рудниктеринин болгаш тууларынның коллективтерин эрттир чылда кайагачыкты күш-ажылчы чедиптирлер-биле үдөп турар. Чылдың планын даалагаларын күөсеткен дугайында рапорттар чуртуту бүгү черлеринден кэп турар. Улус амыл-агыйың бугу-бугу адырлары чаа бугурулге амыл эгезин турар. Польшаның аар улаштуру чыл планын хуусаазындан сөс хонук бур-гала күөсеткен. Улус амыл-агыйыңа чугула бүгү объек-тилерин тудукалары база чедиптирлер амылаан.

Бугурулге чылын чедиптирлер дооскан улуг улашту-топтеринин ортуунда чугула чечин Варшава элел турар. Варшаваның улуг болгаш биче тозан ажыр улаштур бугу-рулгас чыл планын күөсеткен дугайын рапорттаан.

К. Вальдхаймның медеглели

БОНН. (СЭТА). ГФР биле ГДР-ниң аразыга «чедиптир-киниг чугаалышкын» түңнелинде чокуу кезир үеде ол ийи герман күрүсүн Кат-тышкан Напаллар Организа-цияны кинирп алтар аар бар. Кезир чылдың январь ай-дан эгезин КНО-нуң Чингине секретариаты албан-хузаа-те-эни күөсетин эгезээр Курт Вальдхайм Барын Германия-ның «Нойе Рейн-пайтун» со-дунуңа кылган интервьюсу-на ол мыча дөс.

Дайзынга согут

ХАНОУ. (СЭТА). Кассан Па-сан Патет Дао агентствас Си-енхонга жокуга Лаостун па-триоттарың тилгелгезинин дугайында дараазында ме-дээни дамчыткан. Кушиналар шынааымың фронтунга Мюнгөсүңе декабрь 18-тен 21-ге чедир үеде Лаостун Улус-хосталга армиязының нестер-ри генерал Ранг Паоуну бол-гаш АКП-тын тавлаң кол-езинчилеринин «сүекай күштеринге» удуз туду-чугаа дайымың 330 сол-дат, офицерин чыкаалдан үн-дүргөн, 17 самолёт, вертолёт дүжүр аткан, 30 үсер-боону болгаш 20 шери машинамын ууруткан азы хууан алган.

89.000 кижиге туттурган

ДЕЛИ. (СЭТА). Пакистан-ны доктаамал шериаларың болгаш шериаларын кезе-те-риң иштинден шийткен-биле 89.000 солдаттар болгаш офи-церер Чоон Бенгалга бо-лаушкун үезинде индий шериаларыг туттурган деп ПТИ агентствас тускай түңнел-дерге үндөжүлөп дамчыткан.

ДЕЛЕГЕЙ бо Күннөрдө

Парламентинин сессиязы доозулган

ДЕЛИ. (СЭТА). Штаттар чо-вүлелин — Индий парла-ментинин үстүк палатаның амылчы доостуру-биле рес-публиканың төр парламен-тинин чылым сессиязы доо-зулган. Индий шийткөс со-циал-экономиктиг боттук чар-

тыларын чорудулазынга дүгүдирчир улаңдырган чамдык хойлук төлөвилелер-ниң сессияга хүлээп алган. Ол чугула документаларын иштинде республиканың кон-ституцияны, ылаңгыч «ко-згал эрелер дугайында» бөлүкчө

эдилелер кинер дугайында хойлук төлөвилелер, индий хаан күрүлелин шийткен чыгырчыларынның пенсия-ларын болгаш тамчыктыг эр-гелерин күш чок болдурары баш бурунгаар көрүп турар хойлук төлөвилелери бар.

Индия Гандиниң чааа пар-ламентинин эрткен согула-ла-гы үезинде чоңа берген алаашкыларын күөсөдирге бурун шийтпир дээрин сессия көргүскөн деп, тус черин тайылмырлачылар демдеглезин.

АРФ-тин президент чөвүлелинин шийтпири

НАИР. (СЭТА). Араб республика-ларынң федерациязын (АРФ-тин) президент чөвүлели федерацияны чааа Ахмед Хатто баштадыр тур-гаш

